

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za izmenjavo 40.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knaflijeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

JUTRO

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Prešer-
nova ulica 4. — Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842; Praha číslo 78.180;
Wien št. 105.241.

Dijaški sokolski dnevi

Vzoren potek tekem v lahki atletiki — Zaključne pri-
prave za jutrišnji glavni dan

Beograd, 7. junija p. Na vse zgodaj so se davi pričeli sokolski dnevi dela in zmagoslavja. Ob petih zjutraj so mlade Sokole in Sokolice prebudile sokolske trombe in že pred šesto je bila vsa mladina zbrana na sokolskem stadionu, točno ob 7. pa so se pričele tekme v lahki atletiki. Trajale so ves dopoldan. Prvo mesto za žensko srednješolsko mladino so prejele dijakinje iz Pančeva, prvo mesto za moško srednješolsko mladino pa dijaki iz Sombora. Tekme so se vršile in potekle v najlepšem redu in ob veliki udeležbi občinstva iz Beograda in tudi raznih drugih krajev države.

Ob dveh popoldne so se pričele na zletišču vaje za skupen nedeljski nastop po določenem programu. Istočasno so se vršile tudi plavalne tekme na savskem plavalšču Bob-kluba. Veliko pozornost in navdušenje je vzbudila dijaška godba iz Sente.

Nocoj ob osmih sta se vršili dve aka-

demiji srednješolske mladine, in sicer prva v gledališču na Vračaru, druga pa v veliki telovadnici druge moške gimnazije. Poset na akademijah je bil izredno velik in so posamezne točke programa izzvale splošno navdušenje ter odobravanje.

Jutri dopoldne bo srednješolska mladina v sprejedu manifestirala po beograjskih ulicah. Sprejedu se bo formalno ob 9. dopoldne ter bo korakal v štirih velikih skupinah. Na čelu sprejeda bodo nosili zastave srednjih šol, za njimi pa bo korakal zletni odbor, nato gojenci in gojenke v narodnih nošah, za katerimi se bodo razvrstili ostali, razdeljeni po banovinah.

Prvi javni nastop na zletišču bo jutri ob pol štirih popoldne. Pred telovadbo bo pozdravil srednješolsko mladino prosvetni minister Boža Maksimović.

Kakor vse kaže, bo jutrišnji dan, čeprav šele prvi uradni dan vsesokolskega zleta, veličastna manifestacija sokolske misli v naši državi.

„Okas vsesokolskega zleta“

Minister Demetrović je včeraj v Beogradu otvoril veliko razstavo narodnih vezenin

Beograd, 7. junija p. Ob enajstih dopoldne je bila svečano otvorjena v domu Kola srbskih sester razstava narodnih vezenin in motivov, ki jo je priredil zavod za pospeševanje znanje trgovine s sodelovanjem Kola srbskih sester in etnografskim muzejem v Zagrebu. Razstava je pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije, ki jo je pri otvoritvi zastopal major Drobniak. Razstavo je otvoril minister trgovine in industrije Juraj Demetrović z daljšim govorom v katerem je izjavil m. dr.:

»Razstava narodnih vezenin, moš in tkanin je še prav posebno važna, ker je v zvezi z vsesokolskim zletom in bo odprta dokler bo trajal izlet. Tako bo imela velika viteška manifestacija jugoslovenske sokolske organizacije ves čas svojega trajanja svoj okras v krasnih narodnih izdelkih stoletja ustvarjanih in ohranjenih po zaslugah jugoslovenskih žen. Vselej so žene štitele viteze, a vitezi so se držali z okrasitvijo svojih plemenitih žena. Tako predstavlja tudi ta razstava naš narodni okras viteškimi Sokolom, ki prihite na veličastni zlet v jugoslovensko prestolnico. Kakor se moremo ponašati s svojimi vitezi-Sokolom, ki dokumentirajo neizmerno moč naše rase, fizično in moralno, tako se mo-

remo ponašati tudi z deli naših žena na polju naše narodne umetnosti. One so dokumentirale bogastvo duševnega življenja in objele vse emocije, vse radosti in žalosti narodne duše, opevane v naših narodnih pesmih in spevane v vezeninah in tkaninah. Brez pretiravanja lahko rečemo, da je naša narodna umetnost dokument veličine jugoslovenskega naroda.

In še nekaj nam govori ta razstava. Pogledite ornamentiko in motive, poglejte tehniko in živjete se v narodno dušo, kako se odraža v narodnih vezeninah in tkaninah! Povsod boste srečali en in nedeljiv narod. Sicer boste opazili nekatere razlike toda samo v tem, da tu prevladuje svetla, a tam temna barva, kakor je pač bila usoda mila posameznim krajem; ponekod je bilo več gorja in trpljenja, drugod več sreče in veselja.

Okasimo svoje domove s svojimi narodnimi deli, izbirajmo najlepše vzorce, ki jih še imamo doma, da jih ne raznesemo po vsem svetu, in ustvarimo zares svojo narodno hišno industrijo, ki bo kos ne samo notranjim potrebam, nego bo mogla zadovoljiti tudi povpraševanje inozemstva, ki se vedno bolj zanima za našo narodno umetnost.

Zaključek beograjskega procesa

Včeraj so bili končani zagovori obrambe — Rzsodba
bo proglašena v soboto

Beograd, 7. junija p. Današnja razprava se je pričela ob 8.15 zjutraj z govorom dr. Trumbića, ki je nadaljeval svoj včerajšnji govor dr. Mačka. Dokazoval je, da državni tožitelji ni mogli z ničemer dokazati zveze dr. Mačka z emigranti dr. Trumbić je nadalje obširno govoril o zakonu o zaščiti države ter dokazoval, da se proti dr. Mačku ne more, uporabiti določbe tega zakona. Končno je predikal, naj se dr. Maček opravi.

Po kratkem odmoru bi imeli govoriti državni tožilci dr. Ućović, ki pa se je od-

rekel besedi.

Predsednik sodišča je nato vprašal vsakega posameznega obtoženca, ali ima kaj izjaviti. Prvi je odgovoril obtoženi Bernardić, da se ne smatra krivega, zaradi česar prosi sodišče, naj ga izpusti na svobodo. Enako kratko izjavo, je podal, tudi vseh ostalih 23 obtožencev razen dr. Mačka, ki je imel daljši zaključni govor.

Po nierzem govoru je predsednik sodišča izjavil, da je razprava končana in da b. rzsodba proglašena prihodnje soboto ob 3. popoldne.

Umor nemškega poslanika v Lisboni

Neznani atentator je ustrelil nemškega poslanika na
Portugalskem — Morilca so aretirali

Lisbona, 7. junija, g. Na nemškega poslanika von Baliganta je bil danes izvršen atentat. Baligant je posetil nemško vojni ladj, ki je bila v Lisboni. Ko se je s svojim spremstvom s tega poseta vračal v poslaništvu, je neznanec oddal na njega več streljv, ki so ga vsi

zadel. Poslanika so takoj prepeljali v bolnico, kjer pa je ob 17. uri podlegel poškodbam. Atentator je bil aretiran. Policija še ni izdala nobenega poročila o njegovi osebi. Zdi se, da atentator ni Portugalce. Vzroki atentata do sedaj še niso pojasnjeni.

Zasedanje mandatne komisije DN

Zeneva, 7. junija. Mandatna komisija Društva narodov je nadaljevala razpravo o zdajšnjih nemirih v Palestini. V glavnem so razpravljali delegati o vprašanju priseljavanja židovskega prebivalstva v Palestino, ki je bilo povod ogorčenih borb med židovskim in arabskim prebivalstvom.

Dr. Schober poseti tudi Budimpešto

Dunaj, 7. junija. d. Kancelar dr. Schober je sprejel vabilo madžarske vlade naj obišče Budimpešto. V političnih krogih menijo, da zveznik kancelar ne bo posetil Budimpešte pred koncem junija.

Kitajska meščanska vojna

Peking, 7. junija. AA. Roparji so ujele nekega ameriškega misijonarja in ga odvedli v Hoan. Sanghaj, 7. junija. AA. Vlade nacionalistične čete se umikajo ob železniški progi Lunghen. Severne čete prodirajo nemoteno. Dve brigadi nankinških čet sta se pridružili sovražniku.

Nemiri v Indokini

Pariz, 7. junija. AA. Poslanci Moutet, Taittinger in Outrey so vložili interpelacijo o nemirih v Indokini. Razprava o tej interpelaciji se bo vršila prihodnji petek.

Pariz, 7. junija. AA. V bližini Saigona je došlo do novih spopadov. Redarstvo je aretiralo 70 oseb. Tri osebe so bile ubite.

Neprijeten polet predsednika Macdonalda

London, 7. junija. AA. Včeraj je odpoval ministriški predsednik Macdonald z letalom iz Hendona na svoj dom v Lossiemouth na Škotskem. Na poti je zašlo letalo v tako silen vihar, da je bilo primorano pristati. Macdonald je končal svoje potovanje z avtomobilom.

Zagonetni oklopni avtomobil

Pariz, 7. junija. AA. Francoski cariniki so v bližini švicarske meje zaplenili zabo, čigar deklaracija je navajala, da se nahaja v njem avtomobil za abesinskega kralja. Ko so odprli zabo, so našli oklopni avtomobil s tremi streljnicami. Oblastva so uvedla preiskavo.

POVRATEK PRINCA KAROLA

Zgodovinski dogodki v Rumuniji — Očividno v sporazumu z vladjo se
je princ Karol v petek ponoči z letalom vrnil v svojo domovino — Navdušenje in veselje prebivalstva — Imenovanje nove vlade

BUKAREŠTA, 7. junija. p. V sporazumu z rumunsko vlado se je bivši prestolonaslednik princ Karol, ki se je moral leta 1926. odpovedati pravič do prestola in zapustiti Rumunijo ter je od takrat stalno živel v inozemstvu, sinoči za javnost docela nepričakovano vrnil z letalom iz Pariza v Bukarešto. Njegov povrtek je izzval povsod ogromno senzacijo, med množicami naroda in v armadi pa veliko navdušenje.

Jutri se bo sestala ustavodajna skupščina, da ukine zakon iz leta 1926, s katerim je bil princ Karol izgnan. Obenem bo skupščina sklepala, ali naj Karol sam zasede prestol, ali pa naj samo vstopi v regentski svet, kralj pa ostane še nadalje Karlov sin Mihael.

Manijeva vlada je nocoj po celodnevni posvetovanjih sklenila svojo demisijo, ki jo je regentski svet sprejel na znanje. Takoj nato je sestavil dosedanj minister Mironescu novo vlado, ki je že nocoj položila prisego.

Bukarešta, 7. junija, ps. Vsa Rumunija je danes pod vtisom nenadnega povratka bivšega prestolonaslednika princa Karola, ki je bil pod liberalnim režimom z zakonom z dne 4. januarja 1926. po odpovedi svojih pravic na rumunski prestol, izgnan iz države. Ozadje te abdikacije je tvorilo, kakor znano, prinčevo privatno življenje.

Od takrat naprej je princ Karol stalno živel v inozemstvu, večinoma v Parizu. Večkrat so se vršili med njim in člani kraljevske rodbine sestanki, vendar pa ni prišlo do pomirjenja. Po njegovi abdikaciji je bil proglašen za prestolonaslednika njegov sin, ki je bil po smrti bivšega kralja Ferdinanda proglašen za kralja Mihaela I. Ker je še mladoleten — star je komaj 9 let — mu je bil postavljen regentski svet, v katerem je zastopal kraljevsko rodbino princ Nikolaj, mlajši brat princa Karola.

Kljub izgonu iz države je ohranil princ Karol med širokimi narodnimi sloji, zlasti pa tudi v armadi velike simpatije. Po nastopu seljaškega režima pod predsedstvom Manie se je že ponovno govorilo o možnosti povratka princa Karola, vendar pa so bu vesti vedno demantirane. Zato v nepoučeni javnosti tudi najnovejšim vestem o razgovorih med vlado, kraljico-materjo Marijo in princoso Heleno ter princem Karlom glede njegovega povratka, ni nihče pripisoval posebne važnosti.

Včerajšnji in današnji dogodki pa so dokazali, da so bile vesti vendarle resnične. Sedaj je jasno, da je bil povrtek princa Karola dogovorjen z vlado in da je bilo že vse pripravljeno.

Prinčev povrtek

Bukarešta, 7. junija, s. Princ Karol je že pred par dnevi na tilhem zapustil Francijo ter se je mudil v Monakovem, od koder je včeraj na letalu Farman startal za Rumunijo. Vojaško letališče v Cluju na Rumunskem je bilo o njegovem prihodu obveščeno. Ko je prišel tja princ Karol, so ga pozdravili vsi letalski oficirji s komandantom polkovnikom Tahintonom na čelu.

Iz Cluja je princ Karol dve uri kasneje na rumunskem vojaškem letalu nadaljeval svoj polet v Bukarešto, kamor je došel kmalu po 10. uri zvečer. Tudi tam so ga že pričakovali njegovi zapupniki z velikim številom oficirjev. Princ se je takoj z avtomobilom odpeljal v kraljevski dvorec Controceni, kjer se je sestel s svojim bratom princem regentom Nikolajem in nato še z ministriškim predsednikom Manijem. Pred dvorcem sta bila postirana dva polka, ki sta izkazala princu Karlu vojaške časti.

Srečanje princa Karla in njegovega brata princa Nikole je bilo zelo prisrčno. Brata sta se objela in ostala dalje časa v objemu.

Princ Karol je potoval z lastnimi dokumenti. Princ Nikolaj je sicer vedel, da se bo brat vrnil, ni pa točno vedel, kdaj se bo to zgodilo. Doznan je to šele včeraj popoldne.

Kraljica vdova Marija je včeraj odpovala v Oberammergau, iz česar sklepajo, da ni bila informirana o prihodu princa Karla.

Navdušenje med prebivalstvom

Beograd, 7. junija, p. Po vesteh iz Rumunije vladata po vsej državi popoln red in mir. Bukarešta je vsa okrašena z zastavami in zelenjem. Vsi listi, razen liberalnih, pozdravljajo v posebnih izdajah povrtek princa Karla v domovino. Tudi med prebivalstvom je

njegov povrtek izzval veliko navdušenje.

Rumunsko poslaništvo v Beogradu je dalo objavo, v kateri navaja biografijo princa Karola. Objava govori o princu s polno simpatijo ter opisuje njegovo mladost, njegovo vzgojo in vse njegovo življenje.

Sklicanje konstituante

Bukarešta, 7. junija, p. Danes so se ves dan do večera vršile seje ministrskega sveta. Sejam so večkrat prisostvovali tudi vsi trije člani regentstva. Opoldne se je izvedelo, da je vlada za jutri ob 11. dopoldne sklicala ustavodajno skupščino, ki jo tvorita združena senat in poslanska zbornica. Konstituanta bo razpravljala o položaju, nastalem po povratku princa Karla in bo razveljavila zakon, ki prepoveduje princu povrtek v Rumunijo. Po nekaterih verzijah bo konstituanta razveljavila tudi zakon, s katerim je bila leta 1926. vzeta na znanje odpoved princa Karla na rumunski prestol; s tem bi Karel avtomatično postal rumunski kralj. Po drugi verziji pa bo konstituanta samo omogočila, da ostane princ Karel v Rumuniji in da vstopi v regentski svet.

Podrobnosti o povratku

Bukarešta, 7. junija, p. Še vedno ni mogoče doznati točnih podrobnosti o povratku princa Karola. Po eih vesteh je princ odpoval z letalom iz Pariza v Monakovo že pred par dnevi. Potoval je na francoskem letalu, vendar pa ni znano, čigavem. Vse se je toliko, da je letalo last neke privatne družbe, ki je dobila za prevoz baje 50.000 francoskih frankov. Do Cluja se je vozil princ Karol v civilni obleki. Kljub nezgod, ki jo je imel spotoma, ko je moral tik ob madžarski meji pristati zaradi pomanjkanja bencina, je prišel v Cluj svez in dobre volje. Prijateljsko se je pozdravil z znanimi oficirji, ki so ga pričakovali, odšel nato v restavracijo na letališču in hitro poverjal, potem pa se je preoblekel v rumunsko generalsko uniformo in nadaljeval z rumunskim vojaškim letalom pot v Bukarešto.

Prisilni pristane ob madžarski meji

Bukarešta, 7. junija p. Komandant zrakoplovnega polka v Cluju je prejel že včeraj dopoldne brzojavko, da je princ Karel odletel iz Monakovega ob 7. zjutraj. Ker ga do opoldne še ni bilo v Cluju, mu je polkovnik poslal dve letali naproti. Princ je bil prisiljen spustiti se pri vasi Keresvar na zemljo, ker mu je zmanjkalo bencina. Ako bi moral pristati deset minut prej, bi se moral spustiti na madžarskem ozemlju. Pilota, ki sta mu prišla naproti, sta takoj pristala in kapitan Cristescu je spreskrbel prinevo letalo z bencinom, narkar sta oha letela dalje. V Cluju se je princ Karol oblekel v uniformo generala rumunske vojske ter se dalje časa razgovarjal z oficirji. Iz Cluja je odletel s posebnim vojaškim letalom, ki za je vodil kapetan Ofriš.

Kraljica vdova na Dunaju

Dunaj, 7. junija. s. Kraljica vdova Marija, ki je včeraj odpovala iz Bukarešte, da se udeleži piasionskih iger v Oberammergau, je danes ob 11.46 prispela v luksuznem vlaknu na Dunaj. Na vzhodnem kolodvoru jo je sprejel upravnik poslov dr. Samorovskij z osebo rumunskega poslaništva. Dr. Samorovskij in oseba je spremljalo kraljico vdovo na zapadni kolodvor, kamor so inštradirali vlak. Šele zjutraj je kraljica vdova zvedela o povratku svojega sina princa Karola in o navdušenem sprejemu na Rumunskem. Kraljica je izjavila, da se zaradi tega sporočila, zlasti poročila o navdušenem sprejemu, zelo veseli. Ona bo vedno stala na strani svojega naroda. Nato je po 10 minutah nadaljevala svojo pot.

Umik liberalcev

Beograd, 7. junija p. Nocojšnja najnovejša poročila iz Bukarešte poročajo, da liberalna stranka, ki je bila v opoziciji proti povratku princa Karola v domovino, v svojih večernih listih nastopa zelo umerjeno ter izjavlja, da liberalna stranka se-

daj ne bo več nasprotovala prinčevemu povratku, ker mora računati z izvršenim dejstvom. V enakem smislu je podal izjave tudi bivši predsednik vlade in vodja liberalne vlade Vintila Bratianu, ki je dejal da njegova stranka noče in ne more kljubovati volji ogromne večine naroda. Smatra se, da se bo Bratianu umaknil iz političnega življenja.

Uradno obvestilo

Bukarešta, 7. junija AA. Uradno se objavila, da je princ Karol prispel v Rumunijo in stopil v zvezo s princem Nikolajem in predsednikom vlade Manijem. Danes bo sela ministrskega sveta, ki bo razpravljala o političnem položaju.

Odmev v Franciji

Pariz, 7. junija. AA. Z ozirom na povrtek princa Karola v Rumunijo izraža jutrišnji »Temps« nado, da ne bo radi tega nastala v rumunskem političnem življenju nobena večja težkoča. »Temps« pravi, da se vse politične stranke v Rumuniji zavedajo, da je javni mir njihova najvažnejša skrb in da je treba z vsimi močmi delati na konsolidaciji velike Rumunije, to predvsem radi tega, ker je Rumunija sosed Sovjetov in propagandi iz Moskve najbližja. Vse stranke morajo radi tega žrtvovati strankarske interese radi varnosti edinstva kraljevine.

Imenovanje nove vlade

Bukarešta, 7. junija sg. Posvetovanja ministrskega sveta so trajala do 18.30. Ministrji se kljub celodnevni seji niso mogli sporazumeti o taktiki. Predsednik Maniu in štirje drugi ministri so bili za to, da vstopi princ Karol samo v regentski svet, vsi ostali člani vlade pa so zagovarjali predlog, naj se princ Karol takoj jutri proglaši za rumunskega kralja. Zaradi nesoglasja je vlada sklenila podati ostavko in prepustiti odločitev regentskemu svetu. Takoj po seji je odšel ministriški predsednik Maniu v grad Controceni, kjer se je oglašil najprej pri princu Karolu, nato pa predložil v gradu že zbranim regentom demisijo vlade. Regentski svet je demisijo sprejel.

Ob 19. je bil pozvan na dvor dosedanj zunanji minister Mironescu, ki je dobil mandat za sestavo vlade. Že pol ure kasneje je Mironescu predložil listo novega kabineta, ki jo je regentski svet odobril. Ob 20. so novi ministri že položili prisego.

Kakor se kasno zvečer govori, ima Mironescova vlada samo nalogo, da stopi jutri pred konstituanto in ji predlaga proglašitev princa Karla za kralja. Takoj nato bo vlada novemu kralju izročila ostavko in mu na ta način omogočila, da si sam izbere vlado. Splošno prevladuje mnenje, da bo definitivno vlado sestavil zopet Maniu.

Udeležba slovenskega pilota

Beograd, 7. junija p. Francoski pilot, ki je pripeljal princa Karola v Cluj, je tam prenočil in se takoj danes odpeljal nazaj proti zapadu. Proti popoldne je prispel na beograjsko letališče, kjer je pristal in počival do petih popoldne, potem pa odletel proti zapadu. Pilot je star še le kakih 24 let in je pri odhodu iz Beograda izjavil, da bo letel naravnost do Pariza. O svojem poletu s princem Karolom ni hotel govoriti niti besede. Niti tega ni hotel povedati, od katere družbe je njegovo letalo. Pripovedoval je le, da sta se istočasno s princem vrnila v Rumunijo tudi dva rumunska ministra, ki sta bila s princem dogovorila v Parizu vse podrobnosti njegovega povratka. Ta dva ministra sta potovala s posebnim letalom družbe »Cina« ki ga je vodil slovenski pilot Boža Pibernik iz Ljubljane. Pibernik je ostal še v Bukarešti.

Princ Karol

Princ Karol se je rodil v gradu Pelešu na Sinaju leta 1893. kot prvi sin kralja Ferdinanda in kraljice Marije. Svojo mladost je preživel pod nadzorstvom svojega strica pokojnega kralja Karola I. ki je bil prvi kronani kralj Rumunije. Njegova vojaška vzgoja je bila briljantna. Po vojni je bil divizijski general. poveljnik celokupne mornarice. nato poveljnik gorskih čet in končno vrhovni poveljnik vojaškega letalstva. Poročil se je v Atenah dne 10. marca 1921. z grško princeso Heleno, rojeno v Atenah 3. maja 1896. Prestolonasledniku Karolu se je rodil 25. oktobra 1921. na gradu Foisor v Sinaju sin Mihael.

Legije bodočnosti

Ljubljana, 7. junija.

Trinajst tisoč krepkih, zdravih, idealnih srednješolcev in srednješolk iz vseh delov države se je zbralo v znamenju sokolskih praporov v naši prestolnici. Strumno korakajo po ulicah pomlajenega, bujno se razvijajočega mesta, ki se ni videlo toliko mladine iz tolikih krajev. Plapolajo zastave, odmevajo disciplinirani koraki, razlega se pesem, vsa prožeta ognjevit mladost, zdravja in vere: »Zovi, samo zovi...« Starim sokolskim delavcem se ob pogledu na te vrste mladih rose oči. Vizija bodočnosti vstaja pred njimi. Radostni, življenja željni, življenja se zavdajoči korakajo v sokolskih četah oni, ki bodo že v nekaj letih dajali obeležje naši državi. V tem je veličina teh dni.

Vsi narodi, vse države si prizadevajo, da bi kar najbolj rešile mladinski problem. Številne organizacije raznih smeri tipujejo okoli mladine, da bi jo pridobile za se, da bi ji — v tej ali oni obliki — izročile svoje ideale, svoje nedvorne, morda celo izjavljene poslanstvo. Razumljivo. Mladina je bodočnost narodov in dokler odhajajočim rodovom ni vse eno, kaj bo nastopilo za njimi, čim je mladina po vsej pravici največja skrb. Posebno pozornost pa posvečajo povsod naraščajoči inteligenci, zakaj gotovo je, da bo izobraženstvo vzlic močnemu širjenju kulture in nivalizaciji kulturnih razlik, ohranilo še dolgo v družbi prav posebno važno vlogo.

Problem jugoslovenske srednješolske mladine ni samo v tem, kako naj se v naših šolah čim bolj pripravi za bodoče poklice, za izvrševanje javno koristnega dela. Problem je tudi v tem, kako naj pravkar doraščajoči rod prevzame naloge starejšega rodu in kako izvrši ono, kar le-ta ni mogel ali morda ni hotel izvršiti. Kdor je izšel in nekdajnih anacionalnih, ali celo protinacionalnih šol, si težko zamisli, da bi imela ta mladina že sedaj neko nacionalno-politično nalogo. In vendar jo ima in jo že izvršuje. Iz Skoplja in iz Dubrovnika, iz Ljubljane in iz Niša, iz Zagreba enako kot iz Sarajeva hiti z veselim polemom k manifestaciji istih idej, istega stremjenja. Ta rod, ki raste v novi, jugoslovenski srednji šoli, se ne bo več mučil z mnogimi problemi, ki tvorijo še gordijski vozli starih. Njegova odgo-

vornost pred zgodovino pa ne bo nič manjša, zakaj imel bo polno novih, čisto svojih problemov in vprašanj.

Veliko resnico je povedal Masaryk mladini, ko je dejal, da si mora mimo znanja in veščine pridobivati tudi čut za mero in za samodisciplino. V tem oziru pomeni pri nas uvedba sokolstva v srednje šole velik napredek, zlasti za vzhodne in južne kraje Jugoslavije ne-prenehljiv dobiček. Tyršev duh, ki se pretaka v mišice mladih jugoslovenskih srednješolcev je duh, ki bo obrnil našo bodočo inteligenco k narodu, k najširšim slojem in ji bo dal pravo pojmovanje humanitete in nacionalne demokracije. Ta duh ne trpi privilegijev, zahteva prostovoljno disciplino; ta duh bo v zvezi z znanjem in s krepkimi mišicami zanesel v vse sloje naroda novo socialno etiko.

Za čim, za duhom sokolskih telovadnic in strumno korakajočih čet, pa stoji še druga vrednota: kakor daje posamezniku čut za prostovoljno podrejenost, tako mu daje tudi spoznanje, da obstoji nad vsemi razlikami in nasprotji enotna narodna volja. Jugoslavina, ki ima pred seboj še leta oblikovanja in smotnega razvoja, lahko pogreša marsikaj, ne more pa poprešati podrejenosti duhu svojega edinstva. Zato je baš mladina dolžna, da se obilno navzame tega duha in da ž njim izpelje do konca veliko delo jugoslovenskega naroda.

Kaj bi dale prejšnje šolske generacije, če bi mogle in smele užiti opojno radost, ki preveča danes tisoče teh mladih ljudi v Beogradu! Minili so časi, ko je bila šola z vsem svojim sistemom last tuje, nam nenaklonjene države, ko sta si stala narod in država ravnodušno ali celo sovražno nasproti. Minili so časi, ko je moglo navdušenje za narodne ideale primesti kazen in pokoro. Naša mladina je prosta, toda ne dolžna do naroda in države so tem večje.

Beograjske čete srednješolskih Sokolov so legije optimistov. Z njimi je življenje in njihova je bodočnost. S ponosom zremo v duhu na razvite prapore; veseli poslušamo sokolsko pesem, ki donji iz vseh grl. Z navdušenjem in poletom se je zbral mladi jugoslovenski rod k prvi svoji veliki sokolski olimpijadi. Pozdravljene, legije bodočnosti!

Predavec obsojen

Sodišče ga je spoznalo krivim bankrotu in prevare ter ga obsodilo na dve in pol leta zapora

Zagreb, 7. junija. Danes ob 10. dopoldne je bila v veliki sodni dvorani zagrebskega sodišča prisojena sodba v procesu proti nekdanjemu poslancu in političnemu voditelju Josipu Predavcu. Ker je bil, izdano le omejeno število vstopnic, je prisostvovalo razglasitvi sodbe razen sodnikov, državnega tožitelja in zagovornikov le okoli sto oseb, vsehvišji novinarje. Takoj po 10. so privedli v dvorano Josipa Predavca, nakar je predsednik prišel čitati sodbo, kar je trajalo skoro do polnočja. Sodba pravi v bistvenem delu: Josip Predavec, sin pokolneza Marka in Jaze, star 45 let, star kat vere, oče šestih otrok, doslej nezakazovan, v preiskovalnem zaporu sodišča, se

proglasi za krivega:

1. da je kot glavni ravnatelj Glavne zadruge pri izročevanju te zadruge Hrvat-ki seliački združnji banki (Selobanki) lažljivo predstavil funkcionarjem te banke, da je zadruška aktivna s 117.000 Din in da je v to svrhu sestavil lažen popis aktiv in pasiv, pri čemer je zatajil mnogo dohodkov in imovnin. V namenu, da preskrbi otrotiravno sebi imovinske koristi s prikrievanjem enega dela zadružnega imetja, je zavedel funkcionarje Selobanke v zmotno, oškodovano tako to banko za 5.740.661 Din in s tem izvršil kaznivo dejanje prevare, označeno v paragrafu 334 al. 1. k. z.

2. da l. 1925. 1926 in 1927, kot predsednik in kot član nadzornega odbora Selobanke četrat je dobro vedel za njeno insolventno, ni pravočasno predložil sodišču, na se odpravi konkurz nad Selobanko, s čimer je oškodoval njene upnike za 5.740.661 Din in s tem povzročil prestepek malomarnega bankrotstva, označenega v § 345 al. 4 k. z.

3. da v razdobju od l. 1925. do 1929, kot član upravnega odbora in kot ravnatelj Glavne zadruge, četrat je vedel za njeno insolventno, ni pravočasno predložil sodišču, na se odpravi konkurz, s čimer je oškodoval upnike Glavne zadruge za 3.034.054 Din in tudi s tem povzročil prestepek malomarnega bankrotstva.

lomarnega bankrotstva.

Zato se obsola

po § 334. al. 1. glede na § 62. k. z. na kazneni strošek zapora 2 let in 6 mesecev. V kazni se vračuna preiskovalni zapor od 10. decembra 1929 do danes oolodne. Nadalje se kaznuje na denarno kazen 5000 Din v korist fonda za grahno kazenskih zavodov. To zlobo ima plačati v 30 dneh, ker se mu sicer pretvori v nadaljnjih 50 dni zapora. Naposled se obsola na izkubo častnih državljanov, pravice za dob. 3 let ter na povračilo stroškov za sodni postopek in za izvršitev kazni.

Obsojen se obtožuje

glede na obtožbo o krivih bilancah Selobanke, o zavaljanju ravnateljstva, o krivih bilancah »Providnosti«, o zavaljanju ravnateljstva in delničarjev ter pozavarovalateljev in o neopravičljivi konkuri za Hrvatskega seliačkega doma, ker sodišče ne smatra teh kaznivih dejanj za dokazana.

Na vprašanje predsednika, če je razumljivo, da Josip Predavec odgovori bitrdno. Njegov zagovornik dr. Košutić je prilagil vzklic proti obsodi: »Dobro, kakor tudi priziv zaradi previsoke odmerjene kazni. Državni tožilec dr. Ružić je prilagil vzklic: »Proč oprostilnemu delu razsode in pritožbo zaradi prenizke odmerjene kazni.«

Nato je predlagal zagovornik dr. Košutić, naj se obsolence izpusti iz zapora, češ, da ni za zapor nobene podlage, ker ni podan sum za bez in ker je Predavec gospodar, ki mu nevarno broada gospodarstvo in ima vrhu teža številno rodbino, za katero mora skrbeti.

Državni tožilec se je izjavil proti temu predlogu, češ, da niso okoliščine, ki govorijo za zapor, samo enake, kakor so bile v času Predavčeve aretacije, neko so se še pomnožile.

Po desetminutnem posvetovanju je senat odklonil predlog zagovornika, tako da ostane Predavec v zaporu do pravomočnosti sodbe.

Anglija in Vatikan

Angleškemu parlamentu je bila predložena takozvana »Bela knjiga«, ki vsebuje korespondenčno med angleško vlado in Sveto Stolico v zadnjem letu. Knjiga naj pouči poslance, kako je prišlo do napetega razmerja med Vatikanom in Londonom zaradi spora med cerkvijo in državo na Malti. Spor je nastal, kakor smo že nedavno omenili, zaradi malenkostnega incidenta pred dobrim letom, ima pa svoje vzroke v geopolitični legiji Malte, angleške posesti v italijanski kulturni sferi. »Bela knjiga« slika razvoj dogodkov na Malti tako: »Je:

Od leta 1921, ko je dobila Malta avtonomijo s svojo vlado in parlamentom, katere delokrog je omejen samo na nekatere prerogative angleškega guvernerja, začel sta se dve stranki: nacionalistična s tezo, da so Maltežani po krvi in jeziku Italijani, in ustavna stranka, ki zastopa angleški nazor, da so Maltežani samostojen narod. Ustavna stranka je na vladi komaj od leta 1927, vendar si je v teh letih tako opomogla, da je bila nacionalna stranka že v polnem razumu, dokler lani ni našla močnega zaveznika v duhovščini. Cerkve ima na Malti tudi zelo močno ekonomsko zaledje, saj je v njeni lasti približno ena četrtina vse zemlje na otoku. Razen tega ima visoki kler še celo vrsto političnih privilegijev, ki so mu ostali iz davnih časov, ko je bila Malta še samostojna vladavina malteškega viteškega reda. Predsednik ustavne stranke in šef vlade Strickland je s svojim ostrim nastopom proti malteški duhovščini izzval kulturni boj, ki se je razvil do neobčutne srditosti in zelo poostrih tudi odnosih med Vatikanom in Londonom, ki sta se postavila vsak za svojega varovanja.

Da se to stanje popravi, je malteška vlada predložila Vatikanu konkordat in lord Strickland ter apostolski delegat Robinson sta se že dogovorila o njegovi vsebini. Ker pa je konkordat predvideval precejšnjo omejitev prejšnjih cerkvenih privilegijev in zelo zmanjšal politično moč duhovščine, je Vatikan geslaval svojo delegata in konkordata ni hotel podpisati. Angleška vlada je nato odpovedala svojega poslanika pri Vatikanu, malteški guverner pa je predložil že razpisane volitve na otoku.

»Bela knjiga« navaja tudi več zanimivih dokumentov, ki kažejo, zakaj je angleško javno mnenje tako ogorčeno nad ponašanjem Vatikana v angleško, odnosno malteško notranjo politiko. Tako je na primer 1929 izročil angleški vladniški poslanik Sv. Stolice, v tej noti opozarja angleški poslanik, da je javno mnenje na Malti in tudi v Angliji ogorčeno, ker so cerkvene oblasti obsodile Anglešem prijaznega duhovnika Muhosaa, da mora zapustiti Malto. Poslanik je zahteval, naj Vatikan to zadevo preišče.

Meseca julija l. 1. je vatičanski državni tajnik kardinal Gasparri pisal angleškemu poslaniku, da malteški ministrski predsednik lord Strickland ni priljubljen pri Vatikanu, ki se zaradi tega ž njim ne more pogajati. Zakaj je lord Strickland »persona ingrata« v kardinalovem pisnu, ni bilo pojasnjeno, kar je v obžalovanjem ugotovil tudi angleški poslanik v svojem odgovoru.

Letos je sredi februarja angleška vlada zopet sporočila Vatikanu, da je pripravljena obnaviti pogajanja za poravnava malteško-va konflikta. Malteška vlada je obenem izjavila svojo pripravljenost, izločiti vsak vladni vpliv na volitve, ki so bile ravno takrat razpisane. V zameno je vlada predlagala, naj Vatikan naroči ljudi duhovščini, da se v volilni borbi ne eksponira. Vatikan

Bivši poslanec aretiran

Iz Rajhenburga nam pišejo:

Ze svojčas je »Jutro« poročalo o hudih obtožbah, ki so se slišale proti nekdanjemu večletnemu poslancu in močnemu veliku bivše klerikalne stranke Jožetu Škobernetu, županu in predsedniku krajevega šolskega odbora v Senovu pri Rajhenburgu, predsedniku cesarjevega odbora in zdravstvenega okrožja. Opravil je vse te, za deželo tako važne posle, pri tem pa ima sam še posevsto in gostilno. Pritožbe proti njegovemu poslovanju so se tako množile in dolivale tako dolobo obliko, da so oblastva izvedla uradno preiskavo. Kai je preiskava dognala, se seveda ni podrobno znano, pač pa je bil Škobernet v drugi polovici maja aretiran in odvzeden v preiskovalni zapor. Preiskava se še nadaljuje, vse tukajšnje prebivalstvo pa z veliko napetostjo pričakuje, kaj bo ugotovila.

Jubilejni velesjem

Včerajšnji poset našega jubilejnega velesjema je bil izredno časten. Poleg zastopnikov grških gospodarskih krogov, ki so dospeli z Bleda v Ljubljano, si je velesjemsko prireditve dopoldne ogledal minister za šume in rudnike dr. Anton Korosec. Poleg tega je bilo med posetniki opaziti tudi knezoknafa ljubljanskega gospoda dr. Antona Bonaventuro Jegliča, ki je bil v spremstvu pomožnega škofa dr. Rožmana.

Poslovni promet se je na velesjemu tudi včeraj zelo lepo razvijal, tako da je letos zasigurno popolni kupčijski uspeh letošnje jubilejne prireditve. Tudi včeraj so prispeli trgovci in interesi iz vseh krajev države in iz inozemstva. Tik pred zaključkom velesjemskih dni se je povečalo zanimanje za krasno razstavljeno pohištvo, ki najde vedno več interesentov. Tudi v modnih in praktičnih novostih je šla včeraj kupcija prav dobro. V ospredju zanimanja pa so bili tudi proizvodi naše domače kovinske industrije.

Ker kaže vreme prav dobro je za danes pričakovati rekorden obisk velesjema. To se opaža tudi pri razstavljalcih, ki so za današnji pričakovani naval vse potrebno pripravili.

Grški gostje v Ljubljani

Ljubljana, 7. junija.

Grške goste je včeraj posebno zadivil večer na Bledu v hotelu Toplice, kjer jim je priredila blejska občina pozdravni večer. Ob 9.30 je prišel med goste blejski župan g. Ruis v spremstvu pestrega in znamenitega krdeca dečkov in deklet v lepih gorenjskih narodnih nošah. G. župan je v svojem pozdravnem govoru naglasil zlasti potrebo gospodarske vzajemnosti in zanimanje za naš turizem, ki ima toliko mikavnosti in toliko razvojnih možnosti. Pozdravu se je zahvalil bivši grški finančni minister g. Kofinas, ki je s prisrčnimi besedami razložil, kako je goste prevzel prijateljski sprejem in kako se divilo lepotam in zanimivostim naše zemlje.

Danes ob pol 10. so se gostje z gorenjskim brzovlakom vrnili v Ljubljano. Z avtomobilom so se odpeljali v Zbornico TOI, kjer jim je bil prirejen prisrčen sprejem. Slovenske in francoske pozdravne govore so izrekli predsednik Zbornice TOI g. Ivan Jelačin ml., podban g. dr. Pirkmaier in podžupan g. prof. Jarc. Za pozdrave so se zavržili predsednik solunske zbornice g. Dimo Papacostadino, tajnik naše trgovske zbornice v Solunu g. dr. Mihajlović in predsednik zbornice g. Dukas, ki je direktor Grško-srbske banke v Solunu. Pred slovesom so si gostje ogledali poslopje Zbornice TOI ter izrekli laskava priznanja njemu preureditvi, nato pa so se odpeljali v Vevče, da si ogledajo papirmico.

Opoldne so odšli grški gostje korporativno posetili naš jubilejni velesjem, kjer jim je velesjemska uprava priredila v Dolničarjev restavraciji skupno kosilo. Pri tej priliki je imel glavni tajnik Zveze industrijcev v Ljubljani gosp. inž. Šuklje daljši govor v francoskem jeziku. Za pozdrave se mu je zahvalil direktor grške Narodne banke g. Diomidis Varlamides, ki je obenem predsednik solunskega velesjema. V svojem govoru je poudarjal važnost solunskega tržišča in solunskega sejma za gospodarsko zblizanje Jugoslavije in Grčije ter je izrazil upanje, da bodo vzorčni sejmi dalje prispevali k medsebojnemu gospodarskemu spoznavanju. Po obedu so si gostje ogledali naš velesjem, o katerem so se izrazili nadvse pohvalno. Zlasti je Grke presenetila obsežnost in pestrost našega velesjema.

Zvečer je grškim gostom priredil mestni magistrat v restavraciji »Zvezda« banket, na katerem je podžupan prof. Jarc v odsotnosti župana dr. Puca izrazil predstavnikom grškega gospodarstva najpriprnejše pozdrave. V svojem nagovoru se je spomnil tudi apostolov sv. Cirila in Metoda, ki sta bila, kakor znano, rodno grka. Svoja izjavljajo je nato poudaril še v starogrškem jeziku, kar je med Grki izzvalo veliko odobravanje. Za pozdrave mestni Ljubljane se je v imenu gostov zahvalil bivši grški finančni minister g. Kofinas, ki je napisal Nj. Vel. kralju Aleksandru, naši državi in mestu Ljubljani. V prijetnem razpoloženju so se ob polnoči gostje podali na kolodvor, da se zopet povrnejo v domovino.

Zadnje sportne vesti

Dunaj, 7. junija. g. Danes se je v teku moštvanju za Davisov pokal vršila double igra med Italijo in Avstrijo. Dvojica Morpurgo-Gastlin je porazila Avstrijca Artens. Matejko z 9 : 11, 8 : 6, 6 : 1, 1 : 6, 6 : 4. Italija torej vodi z 2 : 1.

Praga, 7. junija. h. Praški prvak Slavija je danes porazil Spielvereinigung Fürt h 4 : 1 (4 : 1).

VREMENSKA NAPOVED

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: V splošnem lepo vreme, prehodno motenje vremena ni izključeno.

Spor med berlinsko in weimarsko vlado

Turinska vlada odklanja odpust narodnih socialistov iz policijske službe — Krepak odgovor dr. Wirtha

Berlin, 7. junija. d. Turinški notranji minister, narodni socialist Frich je znova dokazal, da je absoluten gospodar na Turinskem in da se prav malo, ako ne naravnost nič ne zmeni za odredbe osrednje vlade v Berlinu. Pri tej perifik je bil dokazal, da prav nič ne razlikuje med socialisti in centurinom, ker je ravno tako odločno odklonil zahtevo nemškega notranjega ministra dr. Wirtha, da poda pojasnilo in opraviča nastavitve izrazitih narodno socialističnih eksponentov v policijski službi, kljub temu, da je dokazano, da se bavijo ti z načrti, kako bi izvedli državni prevrat, kakor pred meseci zahteval Severing. Pri sporu z ministrom dr. Wirthom je bil samo toliko prizanesljivejši, da mu

je vsaj odgovoril na njegovo vprašanje, kako more nastavljeni narodne socialiste v državno službo z motivacijo, da so ti vsaj tako dobri državljani kot socialisti v pruski policijski službi in da smatra naravnost krivičnim ustavitve državnih prispevkov za vzdrževanje turinske policije.

S tem odgovorom pa minister dr. Wirth ni bil zadovoljen, kljub temu, da je ob svojem nastopu poskušal likvidirati spor med osrednjo vlado in turinško vlado, ki je še ostal v zapuščini Müllerievega kabineta. Zaradi tega je odredil, naj se ustavi vsa izplačila države za vzdrževanje turinske policije in zahteva od nje, da povrne 70.000 mark, ki jih je že prejela na ta račun pretekli mesec.

Deljena mnenja o poljsko-nemškem obmejnem incidentu

Mešana poljsko-nemška komisija ni mogla sestaviti skupnega poročila o poteku spopada pri Opaljem

Berlin, 7. junija AA. Komisija nemških in poljskih izvedencev, ki naj bi poročila obmejni incident pri Opaljem, ni uspelo izdelati skupnega poročila. Nemški vladi je bilo poslano naslednje poročilo o tem dogodku.

Poljski obmejni uradniki so še lansko jesen skušali pregovoriti nemške obmejne uradnike v Marienwerderju naj jim izročijo neke tajne dokumente. Nemški uradniki so menili, da bi bilo umestno pristati na to željo, da se taki poskusi v bodoče onemogočijo. V zvezi s tem sta prešla 24. maja dva poljska obmejna uradnika mejo. Ko so nemški uradniki hoteli aretirati poljskega uradnika čim sta prekorajila mejo, sta se uprla z orožjem in pri tem ranila enega nemškega uradnika, ki je nato ranil enega poljskega uradnika. Ta je nato podlegel.

Na podlagi vsega teza je nemška vlada naročila poslaniku v Varšavi, da izroči poljski vladi noto, v kateri odločno protestira zaradi napada poljskih uradnikov. Ta nota bo takoj, ko bo predana poljski vladi, objavljena.

Varšava, 7. junija AA. Poljski člani mešane komisije pa so podali sledeče poročilo poljski vladi:

1. Bruno Side, ki je bil od l. 1912. agent nemške vojne poročevalske službe, je bil dobi od svojih predpostavljanih nalog, da pripravi zasedo poljskim obmejnimi stražarjem in da jih izvabi na nemški teritorij.

2. poljski obmejni komisar Litfievic, ki je padel v zasedi, je bil ubit od Nemcev. a poljskega obmejnega komisarja Biedrinskera so prišli in zaprli.

3. akcija nemške obmejne policije, ki je ves incident dne 24. maja t. l. povzročila, ni bila upravičena niti s potrebo zaščite nemške države meje. niti s potrebo zaščite nemških državnih interesov.

4. poljski obmejni stražarji niso kršili doleob prestona med nemškega teritorija.

5. Nemci so začeli streljati na poljske

Najmočnejši motorni čoln

London, 7. junija. V Windermeru so spustili v vodo najmočnejši motorni čoln na svetu »Miss England II«.

Sir Henry Segrave je novi čoln preizkusil, toda poskus takoj ustavil, ker se je pojavil pri hladilnem aparatu mal defekt. Segrave bo skušal z novim motornim čolnom potolči svetovni hitrostni rekord, ki ga drži sedaj Amerika.

Razpust norveške zbornice

Oslo, 7. junija. AA. Norveški parlament je bil razpuščen. Nove volitve bodo meseca oktobra.

Volitve v Južni Afriki

Capetown, 7. junija. AA. Pri deželnih volitvah je dobila južnoafriška stranka 31, nacionalisti 24 in neodvisneži 3 mandata.

Grčija odobrava Briandovo spomenico

Pariz, 7. junija. AA. Grški poslanik v Parizu Politis je izročil Briandovo spmeno, v katerem izjavlja grška vlada, da je grško javno mnenje naklonjeno predlogu o evropski federaciji.

Johnsonovi poklonjeni letalo

London, 7. junija. AA. Tvorica letal »DeHavilland« je darovala miss Amy Johnsonovo novo letalo v priznanje za njen čudoviti polet v Avstralijo. Miss Johnson je darilo sprejela. Letalo ji bo izročeno pri njenem povratku v London.